

ALMANYA'DA SANATÇILARA ÖZEL BİR SOSYAL SİGORTA UYGULAMASI: SANATÇILAR SOSYAL GÜVENLİK FONU

A SPECIAL SOCIAL INSURANCE APPLICATION FOR ARTISTS IN GERMANY: THE SOCIAL SECURITY FUND FOR ARTISTS

Zeynep HOŞ*

Öz

Tarihsel süreç içinde gerek ulusal gerekse uluslararası gelişmelerin ortaya koyduğu birikim, kişiler için ekonomik, sosyal ve doğal risklere karşı birtakım güvencelerin oluşturularak korunmalarını gerekli kılmıştır. Sosyal güvenlik hakkı, bu gerekliliğe cevap vermek amacıyla şekillenmiş ve birçok uluslararası düzenleme ile güvence altına alınmıştır.

Sanatçıların sosyal güvenlik hakkına ulaşabilmeleri, yaşamları boyunca karşılaşılabilecekleri risklere karşı kendilerini güvende hissetmeleri ve geleceğe yönelik kaygılarının azaltılabilmesi açısından önem taşımaktadır. Nitekim sanatçılar, yaratıcı ve eleştirel bakış açıları ile toplumların ilerlemesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Günümüzde sanata ve sanataya gereken önemi vermiş olan toplumlar sosyal, kültürel ve ekonomik konularda da ilerleme kaydetmektedir. Bu nedenle, sanatçıların sosyal güvenlik hakkından gerektiği şekilde yararlanmalarının bireysel olduğu kadar toplumsal da bir anlamı bulunmaktadır. Ancak sanatçıların, genel olarak işçilik haklarına ulaşabilmeleri konusunda iş mevzuatı açısından yaşadıkları sorunlar, sosyal güvenlik haklarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda; sanatçıların çalışma biçimlerinin kendine özgü yapısı nedeniyle, klasik sosyal güvenlik normları sanatsal çalışmanın dokusuyla tam anlamıyla bağdaşmamakta ve sanatçıların sosyal güvenlik hakkına ulaşmaları güçleşmektedir. Nitekim, statü hukukuna tabi sanatçılar dışında büyük bir sanatçı kitlesi genel olarak geçici nitelik gösteren ya da proje bazlı çalışmalarda yer almakta, gelir ve iş güvencesinden yoksun kalmakta ve gelirlerinde sıklıkla dalgalanmalar yaşanmaktadır. Bu noktada, sanatçıların sosyal güvenlik hakkına ulaşmaları bakımından bazı ülkelerde geliştirilmiş olan özgün uygulamaların incelenmesi, ülkemiz açısından da konuya ilişkin çözüm önerilerinin geliştirilmesi bakımından fikir sunmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu özgün uygulamalardan biri olan ve Almanya'da hayata geçirilen Sanatçılar Sosyal Güvenlik Fonu'na ilişkin esaslar ortaya konularak, ülkemiz açısından konuya ilişkin atılacak adımlara katkı sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Almanya, Sanatçılar, Sosyal Güvenlik Hakkı.

Abstract

The accumulation of national and international developments in the historical process has necessitated the protection of individuals by establishing some security against economic, social and natural risks. The right of social security is shaped to respond to this necessity and is guaranteed by many international regulations.

It is important for artists to have access to the right to social security, to feel safe and secure against their risks during their lives, and to reduce their worries about the future. Indeed, artists play an important role in the advancement of societies through creative and critical perspectives. Today, societies that have made a significant contribution to art and artist are also making progress in social, cultural and economic matters. For this reason, there is a social sense as much as individual artists have to take advantage of social security. However, the problems that the artists have in terms of labor legislation in order to reach the labor rights in general are affecting the social security rights in the negative direction. In this context; classical social security norms are not fully compatible with the art of the artistic work and it is difficult for the artists to reach the right of social security because of the unique structure of the working styles of the artists. As a matter of fact, a large number of artists other than artists subject to status law are generally involved in temporary or project-based work, deprived of income and job security, and frequently fluctuating in their incomes. At this point, the examination of the original practices developed in some countries in terms of accessing the social security rights of the artists presents an idea in terms of the development of proposals for the subject in terms of our country. In this study, it was aimed to present the principles related to the Social Security Fund of the artists who are one of the original applications and who are miserable in Germany, and to contribute to the steps to be taken in relation to the subject in terms of our country.

Keywords: Germany, Artists, Right of social Security.

1. Giriş

Federal Alman Anayasası'na göre; "Almanya Federal Cumhuriyeti, demokratik ve sosyal bir federal devlettir." (m.20). Almanya, bu Anayasa hükmünde ifadesini bulduğu üzere sosyal bir devlet olduğunu, yıllar içinde gelişen sosyal güvenlik sistemi ile dünyaya kanıtlamış bir ülkedir. Ülkedeki sosyal güvenlik sisteminin esasını ise, toplam nüfusun yaklaşık % 90'ını kapsayan sosyal sigortalar sistemi oluşturmaktadır. Oldukça ayrıntılı bir sosyal güvenlik sistemine sahip olan Almanya, bu bağlamda yurttaşlarının sosyal güvencesine öncelik veren bir sosyal politika izlemektedir (Özmert Koçer, 2014, 1). Bu çalışma kapsamında ele alınan sanatçılar sosyal güvenlik fonu uygulaması da, ülkenin bu niteliği ile örtüşmektedir.

*Araştırma Görevlisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.

Almanya'da uzun vadeli sigorta kolları, kuşaklararası dağıtım modeline göre ve zorunlu bir sosyal sigorta programı olarak devlet tarafından yürütülmektedir. Bunun yanında, zorunlu devlet sigortasını tamamlayıcı nitelikte, gönüllülük esasına dayanan şirket temelli emeklilik sistemleri ve bireysel emeklilik sistemleri mevcuttur. Uzun vadeli sigorta kollarından yapılan yardımların finansmanı, sigortalılardan, kendi adına ve hesabına çalışanlardan ve işverenlerden alınan prim kesintileriyle sağlanmaktadır. Devlet sigorta temelli yardımlar için katkı sağlarken, sigorta temelli olmayan yardımları da finanse etmektedir. <https://www.issa.int/en/country-details?countryId=DE&regionId=EUR&filtered=false> (ET: 20.02.2018). Bu bağlamda, devletin sosyal güvenlik alanına ilişkin finansman katkısı, sosyal yardımları da kapsayacak biçimde şekillenmiştir.

Alman sosyal güvenlik sistemi; hastalık sigortası, uzun vadeli bakım sigortası, emeklilik sigortası, kaza sigortası ve işsizlik sigortası olmak üzere beş temel sosyal sigorta alanını kapsamaktadır. Sigorta kurumları sosyal alanda ilişki kurulabilmesi amacıyla, diğer Avrupa Birliği devletleri ile birlikte irtibat kurumları kurmuşlardır. Almanya'da ya da diğer bir üye devlette, sosyal güvenlik ile ilgili herhangi bir sıkıntı ya da soru söz konusu olduğunda, kişiler yetkili irtibat kuruluşu ile temasa geçebilmektedirler (European Commission, 2013, 5). Söz konusu koordinasyon sisteminin varlığı, kişilerin sosyal güvenlik hakları konusunda gerek ülke içinde gerekse birlik üyesi ülkelerde karşı karşıya kalabilecekleri sorunların çözülmesi konusundaki çabayı ortaya koymaktadır.

İşçi statüsünde istihdam edilen sanatçılar, ülkedeki sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde prim oranlarının yarısından sorumlu olup kalan yarısından da işverenleri sorumludur (Mitchell, 2001, 45). Bu kapsamda, bir işverene bağımlı olarak istihdam edilen sanatçıların sosyal güvenlik hakkına ulaşımı diğer çalışanlarla aynı koşullarda ve aynı sosyal güvenlik sistemi içinde gerçekleşmektedir. Ancak bu durum, bağımsız çalışan sanatçılar için söz konusu değildir. Ülkede, ayrıntıları aşağıda ele alınacak olan ve bağımsız çalışan sanatçılar için geliştirilmiş özel bir sosyal sigorta sistemi bulunmaktadır. Böyle bir sosyal sigorta sisteminin varlığı, çalışmalarını klasik çalışma biçimlerine uymayan ve atipik özellik gösteren sanatçıların sosyal güvenlik haklarının korunması bakımından önem arz etmektedir.

2. Sanatçılar Sosyal Güvenlik Fonu'nun Tarihsel Gelişimi, Kapsamı ve Yararlanma Koşulları, Finansmanı, İşleyişi

Sanatçılar Sosyal Güvenlik Fonu, serbest meslek sahibi olarak çalışan profesyonel sanatçıların, normal bir "çalışan" ile aynı haklara sahip olacak şekilde, sosyal güvenlik sisteminin parçası olmalarını sağlayan kamusal bir örgüttür. Aşağıda, fonun tarihsel gelişimi, kapsamı, yararlanma koşulları ile finansmanı ve işleyişine ilişkin esaslar ayrı başlıklar halinde ele alınacaktır.

2.1. Tarihsel Gelişimi

Alman Federal Parlamentosu tarafından, 1970'li yılların başında Kültür Sanat Araştırmaları Merkezi aracılığıyla profesyonel sanatçılar arasında geniş ölçekli ampirik bir çalışma başlatılmıştır. Araştırma sonuçları, 1975 yılında yayınlanan *Künstler-Raporu* ile duyurulmuştur. Meslek örgütleriyle yapılan tartışmaların ardından, 1981 tarihli Sanatçıların Sosyal Güvenlik Yasası (*KünstlerSozialversicherungsgesetz-KSVG*) kapsamında, serbest meslek sahibi sanatçılar için sağlık sigortası ile yaşlılık sigortasını kapsayan ve kamu sosyal güvenlik sistemiyle güçlü bağlantıları olan, özel bir sosyal sigorta sistemi geliştirilmiştir. http://portal.unesco.org/culture/en/ev.phpURL_ID=34252&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html (ET: 25.02.2018). Bu çerçevede 01.01.1983 tarihinde Sanatçılar Sosyal Güvenlik Fonu (*Künstlersozialkasse-KSK*) kurularak, bağımsız çalışan sanatçılar ve gazetecilerin durumu klasik çalışanlara yaklaştırılmış ve sisteme belli oranda katkı sunmaları ile sosyal güvenlik sistemine erişimleri sağlanmıştır. 1995 yılında uygulama, uzun vadeli bakım sigortasını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. https://www.touringartists.info/en/utilities/glossary/?tx_a21glossary%5Buid%5D=493&cHash=c8fcc472894e1d852b4320e5e4ef36c8 (ET: 05.03.2018). Görüldüğü üzere; ülkede sanatçıların sosyal güvenliğine ilişkin özel bir yasal düzenleme yapılması ve bu düzenleme kapsamında konuyla ilgili özel bir sosyal sigorta sisteminin geliştirilmesi aşamasından önce, profesyonel sanatçılar arasında geniş ölçekli bir ampirik çalışma yürütülmüştür. Bu çalışma, düzenleme yapılacak alana ilişkin özelliklerin, yaşanan sorunların ve taleplerin tespit edilmeye çalışıldığını ortaya koymaktadır. Böyle bir yolun izlenmesi, yasal düzenlemeler ile fiili durumlar arasındaki kopukluğun bertaraf edilmesine de katkı sunmaktadır.

Sistem, sanatçılık ve gazetecilik meslek dalları için belirli bir emeklilik planının bulunmaması ve sağlık sigortası haklarından faydalanılamaması nedeniyle, sosyal güvenlik ağında oluşan boşluğun doldurulması amacıyla hayata geçirilmiştir. 2012 yılı itibariyle yüzü aşkın mesleği kapsamına alacak şekilde (yazarlar, çevirmenler, gazeteciler, oyuncular, yönetmenler, müzisyenler, besteciler, moda, grafik ve

multimedya tasarımcıları vb.) 177.219 kişi bu olanaktan faydalanmıştır (Liemt, 2014, s. 29). Sistem, tarihsel süreç içinde gelişmiş ve daha kapsayıcı bir niteliğe bürünmüştür.

2.2. Kapsamı ve Yararlanma Koşulları

Sanatçılar Sosyal Güvenlik Fonu'nun doğrudan kendisi bir sağlık ya da emeklilik sigortası olmayıp, aracı bir kurum olarak hizmet yürütmektedir. Sanatçıların Sosyal Güvenlik Fonu işsizlik ve kaza sigortasını içermemektedir. Ancak, kişinin isteği halinde özel ya da profesyonel kuruluşlar aracılığıyla bu sigorta hizmetlerini elde edebilmesi mümkündür. Alman Sanatçılar Sosyal Güvenlik Fonu'nun sosyal güvenlik sistemine erişim bağlamında kişi anlamında kapsamını ise; bağımsız çalışan sanatçılar, yazarlar ve gazeteciler oluşturmaktadır. Sanatçıların Sosyal Güvenlik Yasası anlamında sanatçı; müzik, sahne sanatları ya da görsel sanatları icra eden veya öğreten kişidir. Tasarımcılar ve tasarım öğretmenleri de bu gruba dahil edilmiştir. Bunun yanında, yazar ve gazetecilik faaliyetini yürütenler ile bu konuları öğreten kişiler de fon kapsamında yer almaktadır. Almanya'da geçici olarak çalışan sanatçı veya gazeteciler ise, Sanatçıların Sosyal Güvenlik Fonu kapsamında sigortalı olarak kabul edilmemektedirler. Fona başvuru sürecinde bu husus da kontrol edilmektedir <https://www.touring-artists.info/en/social-security/the-artists-social-security-fund/> (ET: 07.03.2018). Kişinin fon kapsamında yer alabilmesi için, hayatını profesyonel bir sanatçı olarak ve serbest biçimde çalışarak idame ettirmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, sanatsal alan içerisindeki profesyonel faaliyetler sadece diğer mesleklere ek olarak yarı zamanlı biçimde veya yan iş olarak takip ediliyorsa, fon sadece sınırlı bir şekilde uygulanacak ya da hiç uygulanamayacaktır <https://www.kulturspace.com/ksk/> (ET: 07.03.2018). Sanatçılık ve gazetecilik faaliyetinin profesyonel bir mesleki faaliyet olarak icra edilmesine ilişkin hususun, sistemden yararlanılmasının öncelikli koşulu olduğu görülmektedir.

Sistemden yararlanılabilmesi için; bağımsız çalışma durumunun ve yıllık gelirin belirlenen asgari seviyenin üzerinde olduğunun kanıtlanması gerekmektedir (sisteme yeni dahil olacak bazı gruplar için muafiyet sağlanmıştır. Örneğin; sanat okullarından yeni mezun olanlar, serbest statülerini kanıtlamak şartıyla, üç yıllık bir süre için asgari gelir kuralından muafır). Bu sistemde, devlet ve sanatçının çalışmalarını kullanan galeri sahipleri, müzayedeciler, yayıncılar, tiyatrolar gibi işletme ve organizasyonlar da sistemin finansmanına katkı sunmaktadır. (Mcandrew, 2002, s. 43). Sistemden yararlanılması için öngörülmüş olan asgari gelir şartının, sanat okullarından yeni mezun olanlar bakımından esnetilmesi, kişiler arasında tecrübe ve bu bağlamda gelir farkından kaynaklı oluşabilecek eşitsizliğin sakıncalarını gidermek bakımından oldukça yerinde bir uygulamadır.

Sanatçıların Sosyal Güvenlik Fonu kapsamına kabul edilebilmek için, sanatsal faaliyet ya da gazetecilik-yazarlık faaliyetinin geçici biçimde değil süreklilik arzedecek şekilde ve ticari olarak yürütülmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, sanatçılar ve gazeteciler her yıl bir sonraki yıl için tahmini kazançlarını beyan etmekte ve sigortası primleri bu beyanlar temelinde hesaplanmaktadır. 2004 yılından itibaren aranan asgari gelir sınırı yıllık 3.900 €'dur. Ancak altı yıllık bir zaman dilimi boyunca gelirin, bu miktarın altına iki kez düşebilmesine imkan tanınarak, miktar sınırına ilişkin bir esnekliğe de yer verilmiştir http://www.bbk-kulturwerk.de/con/kulturwerk/front_content.php?idart=3194 (ET: 15.03.2018). Bu yolla, mesleki faaliyetin ticari esaslar çerçevesinde yürütülmesine bağlı olarak kişilerin gelirlerinde ortaya çıkabilecek dalgalanmaların, sosyal güvenlik haklarına ulaşmaları bakımından ortaya çıkaracağı sakınca bir ölçüde engellenmeye çalışılmıştır.

2.3. Finansmanı

Sanatçıların sosyal güvenlik katkıları bakımından finansman planı, Almanya'daki geleneksel çalışanlar gibi modellenmiştir. Bu, sanatçının normalde ödediği sigorta ücretlerinin yaklaşık yarısını ödemesi, diğer yarısının da fon tarafından karşılanması anlamına gelmektedir. Fona yapılacak ödemeler yıllık gelir miktarına göre değişiklik göstermektedir. Örneğin; kişinin yıllık geliri yaklaşık 7.000€ ise, ayda yaklaşık 115€ ödeyecek; yıllık gelir 15.000€ civarında ise, aylık ödeme 205€ civarında olacaktır. Ödemeler sağlık, emeklilik ve maluliyet sigortalarını içermektedir. Aylık ödemeler, fon tarafından kişinin Alman banka hesabından çekilerek tahsil edilmektedir <https://www.kulturspace.com/ksk/> (ET: 07.03.2018). Kişinin sisteme yapacağı katkının, yıllık geliri baz alınarak yapılandırıldığı görülmektedir.

Sanatçıların Sosyal Güvenlik Yasası kapsamındaki sanatçı ve gazeteciler "çalışanların payı" olarak sadece yarım katkı payı ödemekte; "işveren payı" ise kullanıcı şirketler tarafından, devlet sübvansiyonuna ek olarak, sanatçılar için sosyal güvenlik katkısı (Künstlersozialabgabe-KSA) şeklinde ödenmektedir. https://www.touringartists.info/en/utilities/glossary/?tx_a21glossary%5Buid%5D=493&cHash=c8fcc472894e1d852b4320e5e4ef36c8 (ET: 05.03.2018). Sistemin finansmanı %50 oranında sanatçı, % 30 oranında sanatçının çalışmalarından faydalanan işletme ya da firma, %20 oranında ise devlet tarafından

sağlanmaktadır (McAndrew, 2002, s. 43). Finansmana ilişkin söz konusu üçlü paylaşım modeli, sistemin özgün yanlarından birini oluşturmaktadır. Zira, bu yolla sistem kapsamında yer alan sanatçı ve gazeteciler, sosyal güvenlik haklarına ilişkin finansman yükünü tümüyle üstlenmekten kurtulmaktadırlar.

Serbest meslek sahibi sanatçıların veya gazetecilerin çalışmalarını ya da hizmetlerini düzenli olarak kullanan şirketler "kullanıcılar" olarak ifade edilmektedirler. Bu şirketler, Sanatçıların Sosyal Güvenlik Fonu'na kayıt yaptırmak, sanatçılar ve gazeteciler için sosyal güvenlik primlerinin "işveren katkısını" ödemekle yükümlüdürler. Bu şirketler faaliyet alanları bağlamında Sanatçıların Sosyal Güvenlik Yasası'nın 24/I. maddesinde sıralanarak belirtilmiştir[†]. Ayrıca, sanatsal ya da gazetecilik iş veya hizmetlerini zaman zaman kullanan şirketlerin, yıl içinde 450 €'dan fazla ödeme yapmaları halinde, bunlar da işveren katkısını ödemek zorunda kalmaktadırlar. Sanatçıların Sosyal Güvenlik Fonu'na yapılan katkılar Federal Almanya Cumhuriyeti'nde toplanmaktadır. Tur sırasında, Almanya Federal Cumhuriyeti topraklarında gerçekleşen performanslar, sosyal güvenlik katkısı için geçerli kabul edilmektedir. Yurtdışından gelen organizatörler ise genel olarak katkılardan sorumlu tutulmamaktadır. Katkı yapma yükümlülüğü, Sanatçılar Sosyal Güvenlik Yasası'na (m. 25/I) göre sanatçı ya da gazeteci zorunlu sigortaya tabi olmasa dahi, Almanya'daki sanatsal işler için ödenen tüm ücretleri kapsamaktadır. Bu durum, yabancı sanatçılarla sözleşme ilişkisi içinde olan ve Sanatçıların Sosyal Güvenlik Fonu kapsamında kayıtlı olan müşteri şirketler tarafından da kullanıcı katkı payının ödenmesi anlamına gelmektedir. <https://www.touring-artists.info/en/social-security/the-artists-social-security-fund/> (ET: 07.03.2018). Bu durum, sanatsal faaliyet ya da gazetecilik faaliyeti kapsamında ortaya çıkan ilişkide taraf olan müşteri şirketler bakımından sorumluluk alanını genişleten bir uygulamadır.

2.4. İşleyişi

Sigorta işlemleri genel olarak kişinin Sanatçılar Sosyal Güvenlik Fonu'na başvurmasıyla başlamaktadır. Sigorta yükümlülüğüne ilişkin inceleme yapılabilmesi için, başvuruların doğrudan fona yönlendirilmesi gerekmektedir. Bilgi ve başvuru formlarının fonun web sayfasından (www.kuenstlersozialkasse.de) indirilebilmesi de mümkün kılınmıştır. http://www.bbk-kulturwerk.de/con/kulturwerk/front_content.php?idart=3194 (ET: 15.03.2018). Yapılan başvuru sonrasında, başvuranın bağımsız bir sanatçı olarak (müzik, sahne sanatları veya güzel sanatlar, tasarım dahil) başvurup başvurmadığı ve Sanatçıların Sosyal Güvenlik Yasası kapsamında sigorta şartlarının karşılanıp karşılanmadığı incelenmektedir. Üyelerin katkıları toplanarak hesaplanmakta ve daha sonra emeklilik, sağlık ve uzun vadeli bakım sigortasının hizmet sağlayıcılarına sunulmaktadır. Bu bağlamda, fonun iki ana görevi bulunmaktadır:

- sanatçı ve gazetecilerin sigortaya tabi olan grup kapsamında yer alıp almadıklarını inceleyerek, sigortalıların başlama, kapsam ve gerekirse sonlandırmasına ilişkin işlemleri yapmak,
- sigortalıların katkı paylarını, sanatçıların hizmet sunduğu vergiye tabi şirketlerin sosyal katkısını ve federal sübvansiyonu toplamak.

Fon emeklilik, sağlık ve uzun vadeli bakım sigortasının uygulanmasından sorumlu değildir. Sigortalı sanatçılar ve gazeteciler sağlık ve uzun vadeli bakım fonları (genel yerel sağlık sigortası fonları, alternatif sağlık sigortası fonları, şirket ve garantör sağlık sigortası fonları) ve genel emeklilik sigortası ile kayıt altına alınmakta ve katkıları sorumlu kurumlara iletilmektedir. Sigorta ilişkisi kapsamındaki menfaatler (emekli maaşı, hastalık yardımı, bakım ödeneği vb.), yalnızca emeklilik sigortası sağlayıcıları ile yasal sağlık ve uzun vadeli bakım fonları tarafından sağlanmaktadır. Ayrıca, emeklilik hakkı kapsamında, emeklilik maaşı veya rehabilitasyon önlemlerine ilişkin başvuruların genel emeklilik sigortasına bildirişi yapılmaktadır. Emekli maaşları ve diğer emeklilik haklarının hesaplanması ve şartları, daha düşük kazanç sınırları için emekli maaşları ve benzer konular ile ilgili soruların yanıtlanması amacıyla, genel emeklilik sigortası kapsamında, birçok yerde bilgi ve danışma merkezleri kurulmuştur. Sağlık sigortası konusunda ise (yardımlar, katkı oranları, vb.), sigortalı sanatçılar veya gazeteciler kendi seçtikleri yasal sağlık sigortasına başvurma hakkına sahiptirler. <http://www.kuenstlersozialkasse.de/die-ksk/aufgaben.html> (ET: 02.04.2018).

[†]Kitap, baskı ve diğer yayıncılar, basın ajansları (görüntü hizmetleri dahil); Tiyatrolar (sinema salonları hariç), orkestralar, korolar ve benzeri şirketler; Tiyatro, konser ve misafir performans müdürlükleri ve asıl amacı sanatsal işler ve gazetecilik işlerini ya da performanslarını sunmak veya gerçekleştirmek olan diğer şirketler; Yayıncılık, televizyon; Önceden kaydedilmiş görüntü ve ses taşıyıcılarının üretimi (sadece özel üretim); Galeriler, Sanat Ticareti; Başkaları için yürütülen reklam veya halkla ilişkiler faaliyeti; Sirk şirketleri, müzeler; Sanatsal veya gazetecilik faaliyetlerine yönelik eğitim ve ileri eğitim kurumları. http://www.gesetze-im-internet.de/ksvg/_24.html (Erişim Tarihi: 05.04.2018).

Fonun işleyiş esaslarının genel olarak; başvuruların toplanması ve yasal koşullar çerçevesinde değerlendirilmesi; sigorta başlangıç, kapsam ve sonlanması işlemlerinin yürütülmesi ile tarafların katkı paylarının toplanması ve sorumlu kurumlara iletilmesi ekseninde şekillendiği görülmektedir.

3. Sonuç

Sanatçılar Sosyal Güvenlik Fonu uygulaması ile Almanya'da devlet, bağımsız olarak çalışan sanatçıları ve gazetecileri desteklemektedir. Nitekim, bu meslek grubunda olanlar sosyal olarak diğer serbest meslek mensuplarına göre işgücü piyasasında daha korumasız şekilde yer almaktadırlar. Bu destek, yalnızca sosyo-politik değil, aynı zamanda kültürel-politik bir amaç olarak görülmekte ve uygulama bakımından sanatçıların ve gazetecilerin yaratıcı görevinin toplum için taşıdığı önem, temel dayanak noktası olarak kabul edilmektedir.

Bağımsız çalışan sanatçılar bakımından, sosyal sigorta haklarından yararlanma konusunda sağlanan bu imkan, sanatçıların yaşam ve bu bağlamda çalışma koşullarını da olumlu yönde etkilemektedir. Bu durum ise, sanatsal verimliliği olumlu yönde etkilemekte ve toplum ile sanat arasındaki etkileşimi güçlendirmektedir. Görüldüğü üzere konunun, bir çalışan grubunun sosyal güvenlik hakkına ulaşmasına katkı sunulması yanında, makro düzeyde ortaya koyduğu fayda bağlamında toplumsal bir boyutu da bulunmaktadır.

Temel özellikleri yukarıda ortaya konulan fon uygulamasının, ülkemizde sanatçıların sosyal güvenlik hakları konusunda atılacak adımlar bakımından bir fikir sunması mümkündür. Bu alanda yaşanan sorunlara çözüm geliştirilmesi amacıyla, yasal olarak bazı düzenlemelerin yapılması ve sanatsal çalışmanın dokusuyla bağdaşacak nitelikte özel uygulamaların hayata geçirilmesi, ülkemizin taraf olduğu uluslararası hukuki düzenlemelerin de bir gereği olup, sosyal ve ekonomik açıdan da önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- European Commission (2013). *Your social security rights in Germany*.
http://ec.europa.eu/employment_social/empl_portal/SSRinEU/Your%20social%20security%20rights%20in%20Germany_en.pdf. (ET: 10.03.2018).
- Liemt, G. (2014). *Employment relationships in arts and culture*. International Labour Office, Sectoral Activities Department.
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/publication/wcms_249913.pdf (ET: 20.03.2018).
- Mitchell, R. (2001). *Creative Artists, Market Developments and State Policy' from Beckman, S. (ed) Conditions for Creative Artists in Europe*. Sweden: Ministry of Culture.
- Özmert Koçer, Ş. (2014). *Almanya Federal Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Sistemi ve Sistem İçerisinde Sosyal Sigorta Uygulamaları*. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara.
<https://www.issa.int/en/country-details?countryId=DE&regionId=EUR&filtered=false> (ET: 20.02.2018).
- http://portal.unesco.org/culture/en/ev.phpURL_ID=34252&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html (ET: 25.02.2018).
- https://www.touringartists.info/en/utilities/glossary/?tx_a21glossary%5Buid%5D=493&cHash=c8fcc472894e1d852b4320e5e4ef36c8 (ET: 05.03.2018).
- <https://www.kulturspace.com/ksk/> (ET: 07.03.2018).
- <https://www.touring-artists.info/en/social-security/the-artists-social-security-fund/> (ET: 07.03.2018).
- http://www.bbk-kulturwerk.de/con/kulturwerk/front_content.php?idart=3194 (ET: 15.03.2018).
- <http://www.kuenstlersozialkasse.de/die-ksk/aufgaben.html> (ET: 02.04.2018).
- http://www.gesetze-im-internet.de/ksvg/_24.html (ET: 05.04.2018).